

Da se le nobeno srce ne bi zaprlo v egoizem, da se le nobeden duh ne bi omadeževal z malomarnostjo!

Ojačimo svoje moči, da v resnici razderemo vse to, kar podpira prusko trgovino in obrtništvo in to bodi naša navedena in gmotna obramba.

Tu pojde več za to, da stopimo vsi v vrsto tega pasivnega odpora proti vsem nemškimi izdelkom, kakor za to, da se otresemo nekaterih lastnosti. Tu pojde več za ono preziranje, ki naj velja nečimurni nemški družbi, kakor tudi za to, da izkušamo prebiti brez nemških „Blattov“ in „Bibliothek“.

Ali res nismo sposobni za to, da ustvarimo v svoji sredi zdravno in vztrajno organizacijo, ki naj bi bila naperjena zoper to, da bi v slehnem poljskem društvu, v slehni poljski hiši ne bilo več nemških časopisov. Ali mar ne bomo znali bojkotirati onih nemških prostorov, v katerih se nahajajo „Zeitunge“ na mizah? Saj nemški tisk, ki ga ne pokriva redica sramote zaradi takšnih postav svoje vlade, naj spozna, da takšne postav mora žeti in bo žel samo preziranje.

Nahajajo se časih roke tako umazane, da se jih roke, ki so snažne, dotakniti ne morejo. Nahajajo se tudi duhovi tako nečimurni, da človek ne more imeti z njimi nič skupnega.

V sedanji dobi si Poljska lahko reče, da z barbari, živčimi v XX. stoletju, „noče imeti nič skupnega, zaraditega tudi proč s tem, kar je pruskega!“

Ko je geslo enkrat izdano, je treba vztrajno delovati v človeški družbi v to svrhu, da se to geslo tudi uresniči.

Zaraditega naj vztrajni ljudje osnujejo posebni davek v ta namen, da se olikajo vsi oni, ki rabijo v govoru nemške izraze, ki pošiljajo sinove na pouk v Berlin ali v Vratislavu, ki dajejo hčerke v nemške zavode, ki imajo po hišah nemške pestunje, ki sprejemajo pruske potnike v svoje kleti, ki se še s tisočimi nitmi vežejo z narodom, ki niti človeškega imena ni vredni!

Takšen davek, ko bi se enkrat uvedel, zamore prinesiti velik dobiček, in vinar pridobljati na ta način, nam pomore v boju z nemškim pritiskom v krajinah ob meji. Naj nas ne straši misel na težave in upor. Ako nastopimo vztrajno v vrsti slično lavi, izpulimo družbo izpod nemškega vpliva ter presekamo križarjem niti.

Zoper udarec, naperjen zoper pravice naroda našega, pa si ojačimo moči in branimmo se.

Samo da se le nobenega srca ne bi polastil egoizem, da se nobeden duh ne bo omadeževal z malomarnostjo!

Zborovanje „Zaveze“ v Gorici in odkritje Gregorčičeve spominske plošče in spomenika.

Nedavno smo čitali, da namerava odbor za odkritje spominske plošče na Gregorčičevi rojstni hiši in nagrobnega spomenika, odkriti oboje dne 6. septembra t. l. Ker bi to odkritje bilo slovesnejše, ako bi se ga udeležila tudi

„Zaveza“, ki ravno one dni zboruje v Gorici, ali pa saj oni tovariši in tovarišice, ki nameravajo po zborovanju poleteti na grob našega planinskega slavca, in teh ne bo malo, mislim, da bi bilo dobro, ako bi vodstvo „Zaveze“ stopilo v dogovor z omenjenim odborom v svrhu, da bi se to odkritje preneslo za dva dni, t. j. na dan 8. septembra zjutraj. Glavno zborovanje „Zaveze“ bi namreč bilo v ponedeljek predpoldne. V ponedeljek popoldne, oziroma zvečer bi se odpeljali do sv. Lucije in Tolmina. Drugo jutro 8. septembra pa bi se peljali dalje na odkritje in v Beneško Slovenijo.

S tem bi sicer izpremenili prvotni načrt izleta, ali bili bi zato obilo odškodovani v činu, da bi mi, pijonirji prosvete, bili kolikor mogoče številno zastopani pri odkritju plošče in nagrobnega kamna našemu milencu. Pokazali bi s tem, kako znamo ceniti naše genije. Saj narod, ki jih ne zna ceniti, ni vreden, da jih ima. Obenem mislim, bi to privabilo mnogo naših cenjenih tovarišev in tovarišic, da se udeležijo nameravanega izleta na Gregorčičev grob in v Beneško Slovenijo med naše brate-trpine. I. S.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev. Za glavno skupščino „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“, ki se bo vršila v dnevi 6., 7. in 8. septembra letos v Gorici, so izvolili in prijavi delegate sledeča „Zavezina“ društva:

1. Tolminko učiteljsko društvo:
1. Matija Kenda, nadučitelj v Volčah;
2. Fran Kašca, nadučitelj v Tolminu;
3. Josip Rakovšek, nadučitelj pri Sv. Luciji;
4. Matej Mikuz, učitelj v Tolminu;
5. Josip Prijatelj, nadučitelj v Grahovem;
6. gospica Dragica Pavšič, učiteljica v Podmeleu.

- II. Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo:
7. Fran Ferline, učitelj v Šmarju pri Jelšah;
8. gospa Marija Ferline, učiteljica v Šmarju pri Jelšah;
9. gospodična Tilka Lecker, učiteljica v Slivnici pri St. Juriju ob juž. žel.

- Namestnika:
1. gospodična Leopoldina Hotschewar, učiteljica v Šmarju pri Jelšah;
 2. Pavel Flerš, nadučitelj pri Sv. Stefanu.
 - III. Sevnisko-brežiško učiteljsko društvo:
 10. Josip Pečnik, nadučitelj v Kapelah;
 11. Ludovik Potočnik, učitelj na Dobovi;
 12. gospa Terezija Potočnik, učiteljica na Dobovi;
 13. Fran Srebernič, nadučitelj v Zabukovju;
 14. Ignacij Supan, učitelj v Brežicah.

- IV. Savinjsko učiteljsko društvo:
 15. gospodična Bibiana Kolšek, učiteljica na Vranskem;
 16. Ivan Kramar, učitelj v Braslovčah.
- Namestnika:
3. gospodična Frida Zmerzlikar, učiteljica v Letušu;
 4. Robert Senica, učitelj v St. Juriju ob Taboru.

Prosimo vsa Zavezina društva, da vrnejo o pravem času izpolnjene društvene izkaze in prijavi delegate, Zavezinih blagajniku pa pošljejo udnino.

Priprave se marljivo in vsestransko vrše za dostojen nastop v Gorici. Posebno marljivo je na delu „Učiteljsko društvo za gorški okraj“, da sijajno sprejme udeležence XX. glavne skupščine.

goško-literarnem polju. Prej je izdajal v zvezi z Žumrom, sedaj pa z Gabrškom učne knjige.

3. Cepuder Jožef, marljiv kot mravlja, živi in dela le za šolo in družino.

4. Bele Ivan, inteligenten in duhovit učitelj. On ima izpit iz francoščine in poučuje tudi ta jezik.

5. Bezljaj Jožef, zaslužen učitelj, ima meščanski izpit, delaven na literarnem polju. Bil je že nadzornik in je mojster v svoji stroki.

6. Režek Juraj, učitelj, ki ima poleg pripravnike tudi gimnazijsko maturo. Predsednik deželnega učiteljskega društva; ima torej zaupanje vsega kranjskega učiteljstva. Kot učitelj jako marljiv in celo tako neumen, da hodi ob nedeljah popoldne v šolo zvezke korigirat.

7. Pretnar Jakob — stara korenina, bil je že nadučitelj in povsod je ščitil svoje podrejene učitelje. Imel je med učiteljstvom najlepšo — zastopnost in kolegialnost, ki jo je pa dosegel z ljubeznijo. Mož je vztrajen in

neumorljiv govornik; on zvrta s svojim govorom če je treba, luknjo v trebuh; torej porabljal človek.

8. Levec Janez, reformator slovenskega lepopisnega pouka, izboren učitelj — mož samostojnega mišljenja.

9. Kleč Avgust, inteligenten človek, učitelj, ki govori perfektno tri jezike: slovensko, nemško in laško. Denarja ima kakor smeti.

10. Trošt Franc, delaven na šolskem in glasbenem polju. Izboren glasbenik in ženij glede izdelovanja učil. On izdeluje iz starih gumbov, polomljenih dežnikov itd. prav uporabljiva učila.

11. Jelenc Luka, predsednik „Zaveze“, učitelj, ki ima meščanski izpit in človek, ki se nikdar ne prelevi. Kakršnega mnenja je bil pred 30 leti, takšnega je še danes.

12. Furlan Jakob, priden učitelj, reformator telovadbe, jako prijazen človek.

13. Kecalj Alojzij, mož, ki ima glavo na svojem mestu. Priden in vesten učitelj, star vojak, je pomagal Bosno in Heroego-

Vsakdo, komur količjak pripuščajo razmere, pohiti one dni v solučno Gorico.

Vodstvo Zaveze
Luka Jelenc,
predsednik.

Štajersko.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 6. avgusta t. l. v Gornjem gradu ob 11. uri v 4. razredu tamošnje šole.

Vzpored:

1. Nagovor predsednikov.
2. Zapisnik in dopisi.
3. Poročilo o slavljenju društvene dvajsetletnice.
4. Predavanje: „Tudi pri pouku v telovadbi se je ozirati na praktičnost v življenju.“ Predava g. Burdian.
5. Volitev delegatov za „Zavezino“ zborovanje v Gorici.
6. „Svjetozor“ — praktično učilo. Razkazuje in razloži g. Šijanec.
7. Slučajnosti.

Po zborovanju je skupni obed v gostilnici g. Šarba.

Z ozirom na to, da je isti dan ob 10. uri ustanovni shod okrajnega društva za varstvo zanemarje mladine v veliki graščinski dvorani — je pričakovati, da se zbere takrat vse okrajno učiteljstvo v Gornjem gradu. Gostje k zborovanju kakor tudi k skupnemu obedu dobro došli!

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico zboruje 6. dne m. avgusta ob 10. uri v „Narodnem domu“.

Dnevni red:

1. Zapisnik o zborovanju dne 4. aprila 1908.
2. Dopisi in sicer: a) dve resoluciji „Zveze“ v Celju; b) prispevanje doneskov za „Legov“ spomenik; c) oglaševanje pevcev, pevk in godbenikov za „Zvezine“ prireditve; d) „Najvišja zahvala“ „Zvezi“ za izraženo vdanost; e) predlog o izdajanju plačnega zakona; f) predlog za okrajne šolske svete v zadevi učit. plač; g) sestanek slovenskih učiteljev v Pragi (9.—14. 8.); h) nabiralne pole v zadevi „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani; i) pristop k „Zvezi narodnih društev“; j) pristop k „Narodni založbi“ v Celju; k) pristop k „Haftpflichtversicherung“. Poročevalec tov. Zinnauer.
3. Volitev delegatov za „Zavezino“ skupščino v Gorici.
4. Predlogi, nasveti i. dr.

Šoli in učiteljstvu naklonjeni gostje dobro došli!

Imenom odbora:
A. Požegar, t. č. načelnik.

Učiteljsko društvo za šentlenski okraj zboruje v četrtek, dne 6. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne v Sv. Lenartu po sledečem vzporedju:

1. Zapisnik.
2. Dopisi.
3. Zelo zanimivo predavanje.
4. Poročilo o „Zvezi“.
5. Volitev delegatov za „Zavezo“.
6. Kako naj obhaja društvo 60 letnico presvetlega cesarja.
7. Slučajnosti.

Tovarišice in tovariši! Pokažite 6. avgusta t. l., da se zavedate svoje stanovske dolžnosti ter pridite vsi. Le v slogi je moč.

J. Kopic, predsednik.

Srednješolski vestnik.

**** Ruski jezik na krakovski gimnaziji.** Na neki krakovski gimnaziji se uvede rusčina kot obvezen predmet. V Galiciji biva zdaj mnogo poljske mladine iz Privislinskega okraja v Rusiji, ki bojkotira ruske šole. Ker bi pa ta mladina v Rusiji ne mogla dobiti služb, ako ne dokaže znanja ruskega jezika, je ustregla vlada željam ruskih Poljakov na omenjeni način ter jim dala priložnost, da se poljski mladeniči nauče rusčine. To je prvi slučaj, da se v Avstriji poučuje na javni šoli ruski

jezik, ki so ga dosedaj vedno smatrali za nekako strašno, dočim se ga Nemci, Francozi in Angleži pridno uče, ker je edini slovanski svetovni jezik. Morda pa se je začelo vendarle dani v glavah avstrijskih birokratov?

**** Jesenski zrelostni izpiti** na moškem in ženskem učiteljskem v Ljubljani se vrše od 21. do 28. septembra.

**** Matura na celjski gimnaziji** se je vršila od 20. do 25. julija. Napravilo je izpite 55 maturantov, 8 z odliko.

**** Stoletnice celjske velike gimnazije**, ki so jo slavili prav v vsenemškem duhu minulo soboto v nemškem gledališču, se slovenski fantje na gimnaziji niso udeležili. Vsa čast mladim Slovencem, ki se niso pustili žaliti in so s svojo odsotnostjo ostro obsodili samonemški značaj te prireditve. Nemci se silno jeze, ker se ni udeležil stoletnice celjski glavar g. baron Müller. Ima pač več takta kakor oni, kar mu mora služiti le v čast.

**** Matura na II. državni gimnaziji** v Ljubljani se je vršila 20., 21. in 23. t. m. Izmed 22 kandidatov sta dva odličnjaka, dva reprobirana za pol leta, ostali „zreli“, deloma soglasno, deloma z večino glasov.

**** Sprejemni izpiti na slovenski gimnaziji v Celju.** Oglašilo se je k sprejemnemu izpitu 24 fantov, sprejetih je bilo 22 — toliko kakor lansko leto.

**** C. kr. umetno-obrtna strokovna šola v Ljubljani** je izdala poročilo o šolskem letu 1907/08. Zavod je obsegal nastopne oddelke: I. Zimske kurze za stavbne obrtnike (zidarje, kamnoseke in tesarje). II. Oddelek za šoloobvezne dečke z dvema razredoma. III. Dnevno šolo za obdelovanje lesa s strokovnimi oddelki za a) stavbo in pohištveno mizarstvo. b) strugarstvo, c) rezbarstvo, d) kiparstvo. IV. Javno risarsko šolo za mojstre in pomočnike. V. Dnevno šolo za umetno vezenje in čipkarstvo s strokovnimi oddelki a) za umetno vezenje, b) šivanje čipek, c) pletenje (klekljanje) čipek. VI. Javno risarsko šolo za deklice. — Na zavodu je poučevalo poleg ravnatelja 9 profesorjev in učiteljev, 4 učiteljice. 3 delovodje in 8 pomožnih učiteljev. Obiskovalcev (rednih in hospitantov) je bilo v začetku leta 269, koncem leta pa 179. Izmed rednih učencev jih je izdelalo 115, pri 10 je bil nepopoljen uspeh. Odhodno spričevalo je dobilo 12 obiskovalcev. Slovencev in Slovenk je bilo 157, Nemcev 20 in 2 Hrвата.

**** Madjarska gimnazija v Osjeku.** V Osjeku zgradi ogrska državna železnica poslopje za madjarsko nižjo gimnazijo. — Vse to se dogaja pod tistim baronom Rauchom, ki ga Frankovci kraj vsega svojega velikohrvaškega radikalizma slave kot pravega hrvaškega bana. So pač vredni drug drugega: Rauch, Madjari in — Frankovci.

Politiški pregled.

*** Kdo bo predsednik avstrijske delegacije.** Letos se ima za predsednika avstrijske delegacije voliti član gosposke zbornice. Kandidatje so trije: dr. Baerenreither, vite Madeyski in baron Gautsch. Po dosedaj običajnem modusu bi moral biti izvoljen doktor Baerenreither kot član leveice, ker sta v preteklih sezijah to mesto zapored zavzemala člana središča in desnice. Zakaj se stranke sedaj nočejo več držati prejšnjega modusa, ni znano. Delegati gosposke zbornice so imeli te dni sejo, da se sporazumejo glede predsednika. Pravijo, da bo izvoljen Madeyski.

*** Naslov justičnih in sanitetnih svetnikov.** V jubilejskem letu bodo posamni zdravniki in odvetniki odlikovani s podelitvijo naslova justičnih, oziroma sanitetnih svetnikov. Odvetniškim in zdravniškim zbornicam se bo dala prilika, da se posvetujejo o tem vprašanju. Splošno prevladuje mnenje, naj bi se s tem naslovom odlikovale samo take osebe, ki so se po dolgoletnem poklicu izkazale vredne za tako

vino „notjemati“. Tvegaj je že kri in življenje za cesarja.

14. Gale Franc, mož, ki dosedaj še ni ničesar storil, kar bi se mu moglo v zlo šteti!

15. Likozar Anton, občinski svetnik, ki imponira s svojim odločnim nastopanjem ljubljanskemu občinstvu. Mož je bil tudi vojak in se je udeležil okupacije Bosne!

16. Jegl...

„Dovolj!“ me ustavi gospod. „Ne govorite dalje! Iz teh petnajstih kompetentov ne bomo nobenega izbrali!“

„Seveda ne“, — odgovorim jaz — „ozirali se boste vsekako name! Iz mojega poročila ste lahko povzeli, da so to ljudje, ki nimajo pravih svojstev za nadučitelja. To so vsi ljudje, ki drže še sedaj na značajnosti, ki pravijo o kolegialnosti in medsebojni ljubezni in ki govorijo o narodnosti in veri. Mene pogledjte! Jaz sem to že zdavnaj vrgel med staro šaro; zatajil sem že narodnost pa tudi vero in zatajim, če je treba, oboje skupaj. Taka so mo-

derna naziranja in jaz se jih držim. Res je, da nimam dosedaj nikakih zaslug, ne takih, ne takih, pa to nič ne dé, zaslug si lahko pridobim s tem, da bom Vam vdano služil, kakor pokoren sluga, in pa s tem, da bom — zagotavljam Vas — najstrožje postopal z učiteljstvom in v kali zamoril takoj vsako prsto misel, ki bi se znala pojaviti v tej ali oni učiteljski glavi. — Učiteljstvo se bo naučilo pod mojim vodstvom, da ne bo mislilo s svojimi možgani, ampak da bo sveta edino le moja misel!“

Tako in enako sem govoril h gospodu. Kakor sem zapazil, so napravile moje besede najboljši vtisk na gospoda in zato sem preverjen, da bom preskočil vseh 15 navedenih kompetentov.

Kadar se to zgodi, Vam poročam, gospod urednik; do tedaj pa mi ostanite zdravi!

Na zdar!

Vaš

Pavliha.